

GORICA

(Večerno izdanje.)

Izhaja vsa torka in sobota ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevev tekalšču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Govor

stud. phil. g. Andreja Ipavca na ljudskem shodu akad. terjalnega društva »Adrija« v Gorici.

Čestita skupščina!

Ena najprimitivnejših pravic vsakega človeka je pravica do vzgoje. Kakor ima vsakdo pravico do življenja, pravico do dela, tako je tudi vsakdo opravičen zahtevati, da se mu nudi prilika, vzbujati si duševne in telesne sile. To priliko nudi človeku šola, katere pomen se pri Slovencih še vedno premalo ceni. V slov. deželah je ljudsko šolstvo še na nizki stopnji, na Kranjskem n. pr. na predzadnji od vseh avstr. kronovin, učiteljstvo je slabo plačano, med ljudske mase ni še prodrlo prepričanje, da je dober učitelj njih največji dobrotnik, ne zavedajo se še, koliko dobrot prinaša omika, katera edina privede človeka do blagostanja in zadovoljstva. Ta pa ne sme biti privilegij gotovih slojev, ampak mora postati splošna, učilišča bi morala biti tudi v resnici in ne samo na papirju vsem dostopna. Kakor ne sme biti izobrazba privilegij le nekaterih slojev, tako tudi ni privilegij le nekaterih narodov. Ne samo Nemci in Italijani imajo pravico do izobrazbe, ampak vsi ljudje, in to pravico imajo tudi oni, ki so slučajno — Slovenci. In vendar se krati še v našem prosvetljenem veku Slovincem, ki bivajo v središču prosvetljene Evrope, ki imajo biti prav tako enakopravni in enakoveljavi državljani kakor Nemci, ta že iz naravnih, a tudi iz avstr. zakonov izvirajoča pravica. Zastonj so naši klici po slov. univerzi, zaman zahtevamo srednjih šol v materinem jeziku, saj niti ljudskih šol se nam ne privoščijo. O tem nam dovolj jasno in glasno govori boj za slov. ljudsko šolo v Gorici, ki ne priča samo o narodni nestrpnosti in zagrizenosti naših laških sosedov, ampak tudi, najmileje povedano, o nenaklonjenosti onih faktorjev napram Slovincem, ki bi bili v prvi vrsti poklicani, gledati na to, da se državni zakoni izvršujejo. Ne prihajam rad na polje narodnostnih rekriminacij, toda v vsakem mislečem in čutečem človeku mora vzkipeti, ko vidi, kako se reže kruh pravičnosti enim in kako drugim. Ko bi zahtevali v Gorici nemško šolo, bi jo takoj dobili. Vlada bi že našla sredstva, s katerimi bi prisilila magistrat, brez respektov pred občinsko avtonomijo, da bi postavil zahtevano šolo v sredino mesta. Znano je, da je vlada

slov. Ljubljani kar telegrafično zaukazala, da mora nemudoma odpreti nemško šolo. In zdaj, ko je padlo na um nekim nemškutarjem v Šiški pri Ljubljani, da brez nemščine ne morejo biti vzveličani, sem prepričan, da ne bo treba dolgo čakati, in v slov. Šiški, na pragu Ljubljane se bodo potujčevali slov. otroci! Seveda, tukaj gre za nemško šolo, in to pojde hitro. Kako drugače se postopa pri slov. zahtevah! Koliko let se že bije boj za slov. ljudsko šolo v Gorici, ali še zdaj je nimamo. Za sto in sto slov. otrok si moramo sami vzdrževati šole, in goriško mesto, ki ima svoje dohode največ od Slovincem, se brani na vse kriplje slov. šol. Toda za vedno se jih ne bo moglo ubraniti, ker tudi v Gorici se izvrši isti narodni proces, ki se vrši povsod, da namreč okolica premaga mesto, in tudi slov. okolica goriška stre laško hegemonijo v Gorici. Znano je vsem, kako iz neznatnih početkov in v kako kratkem času se je razvila slov. stvar v Gorici. Šele l. 1862. se je bilo ustanovilo prvo slov. društvo, namreč »Slov. čitalnica«. Ne da se oporekati, da je bila čitalnica velikega pomena za probujenje Slovincem, toda slov. stvar v Gorici se je začela še le tedaj razvijati, ko so Slovenci videli, da je vse delovanje na narodnem polju brezuspešno, ako se ne postavi temelj temu delovanju, in ta temelj je narodno šolstvo. Kaj je pomagalo vse navdušenje tedanjih rodoljubov, ko so se njihovi otroci sproti potujčevali! Še le čez 20 let po ustanovitvi Čitalnice se je začelo misliti na slov. šole v Gorici. Ustanovil se je najprej otroški vrtec v ulici sv. Klare, potem se je ustanovila ravnotam dekliška enorazredna šola, ki je dobila pozneje tudi 2. razred. Leta 1889. se je izvršil na Goriškem velik politični preobrat, in od tedaj se je pojavila na šolskem polju večja delavnost. V ulici sv. Klare se je ustanovil še 1. razred za dečke, in potem so rastle razredi od leta do leta. V ulici Barzelini se je sezidala nalašč hiša za slov. osemrazrednico, v Cipresni ulici in pod Kapelo sta se osnovala otroška vrtca. Pozneje se je otvorila tudi nadaljevalna šola za obrtne učence ter dekliška obrtna šola, in tako se je povzdignilo slov. šolstvo v Gorici do one višine, na kateri se zdaj nahaja. Ko se je sezidal l. 1898. »Šolski Dom«, je našlo v njem slov. šolstvo v Gorici varno za-

vetje. Tega lepega razvoja bi se prav od srca veselil vsak Slovenec, ako ne bi mu kalila veselja grenka zavest, da moramo vse te šole sami vzdrževati in jih iz lastnega žepa plačevati. »Šolski Dom« ima na leto okoli 25.000 kron stroškov. Te stroške bi morala nositi mestna občina goriška, ki pobira občinske doklade tudi od slov. davkoplačevalcev. Slovenci morajo plačevati mestu davke in še posebej vzdrževati šole, za katere bi moralo skrbeti mesto. Boj za slovensko ljudsko šolo v Gorici ni imel onega uspeha, katerega bi bilo pričakovati, ko bi imeli naši nasprotniki le trohico smisla za pravičnost. L. 1890. se je začela akcija za slov. šolo in l. 1895. je upravno sodišče razsodilo, da je mestna občina dolžna vzdrževati 4. razredno slov. ljudsko šolo. Koliko truda je bilo, predno se je dosegel ta uspeh! Trikrat se je moral izvršiti popis šolskih otrok, dvakrat so se morali celo podpisati starišev legalizirati pri notarju. In kaka gonja se je začela proti starišem! Ulični pometalci, ki so se bili izjavili za slov. šolo, so bili odpušteni iz službe, in nadomestili so jih z Italijani iz kraljestva. In to so počenjali ljudje, ki se tako radi ponašajo s svojo kulturo. — Kljub razsodbi upravnega sodišča še niso dobili Slovenci ljudske šole. Vse to pa ni nič pomagalo, upr. sodišče je razsodilo, da mora mesto vzdrževati slov. šolo. Toda prefrigani židje — se niso udali a so slov. šolo na ta način onemogočili, da so jo postavili v staro Katinelijevu kasarno, ki leži že na skrajni periferiji mesta. Tja dol naj zahajajo slov. otroci z Grčine, ki je oddaljena 4 km, in ker je pouk celodnevni, naj bi delal 6-letni otrok 4 krat na dan to pot! Ali ni to barbarsko, da bi se sililo 6-letno dete, prehoditi 16 km na dan, t. j. dobre 4 ure otroške hoje? Kje je tukaj humaniteta? Razume se, da so slov. stariši z gnjevom zavrnilo to nakano mestnega magistrata, in nikdo ni hotel pošiljati svojih otrok v Podturen. K temu pride še to, da je magistrat določil za šolo bivšo vojašnico, katera je bila tako nezdrava, da so se morali celo vojaki izseliti iz nje. Za slov. otročiče naj bi bilo to poslopje dobro! Tako postopanje goriškega magistrata mora obsojati vsak pravicoljubljen človek. To šikaniranje ni dostojno za civilizirane ljudi. Slov. stariši so se pritožili radi šolskega poslopja, v staro kasarno je

hodila komisija za komisijo, in slednjič je priznal deželni šolski svet, da je tista podrtja primerna za šolo. Ko bi imeli gospodje na magistratu le malo pravicoljublja, bi postavili šolo v sredino mesta, in Slovenci bi bili zadovoljni. Tako pa delajo nepotrebne stroške slov. in laškim davkoplačevalcem. Stvar je zdaj taka, da vzdržuje mesto za 17 otrok v Podturnu slov. 4. razrednico. Takega luksusa menda nima nikdo, kakor goriški Slovenci, da se jim za 17 otrok vzdržuje 4. razrednica. No, stvar ni smešna, ampak sramotno je za civilizirano državo, da trpi take škandalozne razmere. Take razmere so nevdržljive, sramotno bi bilo tudi za Slovence, ako bi mirno trpeli počenjanje prepotentnega magistrata. Boj za slov. šolo se mora nadaljevati, prisiliti je treba magistrat, da osnuje slov. šolo v sredini mesta, seveda 4. razrednica ne zadošča več, ali pa da ustanovi v vsakem delu mesta po eno šolo. Mi se moramo zavdati, da brez šol ni napredka, da narod brez šol nima bodočnosti, zato moramo upreti vse svoje moči, da si jih priborimo, kajti še le potem smemo upati, da pridejo tudi za goriške Slovence boljši časi.

Dopisi.

V Gorici, dne 9. avgusta 1903. —

Z zanimanjem sem čital v zadnji »Gorici« dopis iz Gorice, v katerem se g. dopisnik krepko poteguje za eksistencijo slovenskih pekov v mestu. Tako je prav. Vsak stan našega naroda v mestu nam bodi ljub in vsak stan bodi deležen skupne narodne brambe. Pogubna je politika naših razkolnikov z izkoriščevanjem enega stanu proti drugemu. Tako ravnanje ne more imeti dobrega konca. Ako ne bodo posamni sloji našega mestnega ljudstva našli v javnih glasilih vsaj moralne podpore, ne moremo upati, da vzgojimo v njih potrebni zmisel za celokupnost vseh Slovincem v Gorici. Pri tem se je kajpada ozirati v prvi vrsti na one stanove, ki so po našem ljudstvu v mestu najštevilnejše zastopani, in to je ravno pekovski stan. Lahov je — kolikor je sploh znano — med goriškimi peki in njih delavci jako malo. Zato pa moramo vsako oškodovanje goriških pekov smatrati za narodno škodo goriških Slovincem. Poskus za uničenje slovenskih pekov je storilo te dni laško židov-

LISTEK.

Molitev za Bismarka.

Obrazec iz žitja poljskega kmeta na Pruskem. (Spisal J. K. Mačkovski.)

II.

Ozrimo se nekoliko nazaj v minulost.

Bolnica, ležeča na postelji, ni bila zmerom tako bolehnata in blede. O ne, spominjala se je let, ko je blestela v krasi, čvrstosti in zdravju; ko se je smejala življenju, življenje pa njej. Bila je hči gospodarja iz Kraljestva (Rusko-Poljskega). Ta je bil radi raznih okolnosti izgubil svoje imetje, in po smrti svoje žene je odšel z enajstletno hčerko za kruhom v Rusijo. Menil je, da tu ložje dobi zaslužek, in ni se varal; kajti sprejeli so ga takoj v Bleščicah za tretjega pristavnika, njegovo hčer pa v grajsko službo.

In obema se je godilo dobro v tej službi; kajti gospodarji so bili izvrstni; niso pestili ljudi, ne zahtevali, da bi se

služabniki na smrt izmučili pri njih, in plačevali so dobro. Dobro se je godilo staremu, a še boljše njegovi hčeri Dobrici. Dobila je tam tudi zakonsko srečo. In to kakega moža! Bil je prvi gosposki izvošček, mladenič kot naslikan, v portasto čepico nad ušesom — pravikavelj. Bil je trezen in varčen; prihranil si je bil že znatno vsoto od napitnine in za služka. Bilo mu je očitno dobro v gosposki službi, pa hotel je imeti še bolje, pozelel si je lastnega kruha. In kratko po poroki je odpovedal službo, pa si kupil v sosledstvu košček polja, konja in dve kravi ter postal pravi kmet. In najsi je začel z malo glavnico, vendar mu ni šlo slabo; izplačal je dolgove in zrl vedno veseleje v prihodnost. V tem je ostal tast še v gosposki službi; ali ko je videl, da se zetu dobro godi, preselil se je k »otrokoma«. Stari je dobil tam pravi raj; kajti njegova Dobrica je bila res dobra, hvaležna hči, pa tudi zet Tinče Kepa je bil boljši, nego marsikak rodni sin. Stari jima je pomagal pri gospodarstvu; in za

to so mu dajali dobro hrano, mu stregli ter ga spoštovali kot očeta. In ko je dal Bog vnuka, tedaj je bilo še veseleje; saj je znano, da stari radi pestujejo in negujejo svoje vnučke. Tako se mu je torej godilo pri otrocih prav po volji. In ker je prej veliko pretrpel in se veliko mučil na svetu, tedaj mu je bilo to v tolažbo na starost, in nikdar se ni mogel dosti zahvaliti Bogu. In tako so živeli ti ljudje mirno, srečno, da si v delu in znoju. Tu pa je bilo Bogu všeč, da jim je poslal težko poskušnjo po — Bismarku.

Izdan je bil oni odlok, da se morajo izseliti vsi ptujci čez mejo in vrniti se tje, odkoder so bili prišli. In jeli so preganjati te siromake brez usmiljenja ter ločiti očeta od otrok, brata od brata, moža od žene; in plakanje se je razlegalo dan in noč iz stoterih hiš. Ljudje niso mogli umeti tega. Poljak izpod starega Krakova ali izpod Ruskega, ki je bil prišel v veliko poljsko deželo, je sodil vedno, da stoji na lastnih tleh; a tu je prišel Bismark pa zaukazal: proč! to

je naša nemška zemlja! In počile so tisočere vezi, na tisoče src je bilo razločenih v strašni bolesi. Ali — težek svet — morda je bilo Bogu to všeč, in Njegova volja je sveta!

Ta nesreča je zadela tudi Dobričinega očeta. Vedeli so že iz časopisov, ki jih je imel naročene Tinče skupno skumom Jarnejem, da je bil izdan tak odlok; ali tega niso še umeli dobro in niso menili, da bi se imelo tudi nad njimi tako ostro izvršiti.

Kar pride nekega dne pismo od landrata (okr. glavarstva), naj se stari oče Dobričin v treh dneh odpravi čez mejo, ker ni tukajšnji podanik. Tedaj je nastal v Dobričini koči sodni dan. Njen mož je tekal s pismom od oskrbnika do komisarja, od župnika do grajščaka. In grajščak sam se je vsedel v kočijo ter se peljal z njim do gospoda landrata, da bi izprosil milost za starega. Ali vse zastonj! Oba sta govorila toliko, da ju je grlo bolelo, češ, da stari itak ne bo dolgo živel; da že ne more več zaslužiti; da

„Edinost“. — V poročilu o tem shodu, katero priobčuje tržaška „Edinost“ v št. 180., čitamo med drugim tudi to-le: „Povsod po Slovenskem so se sklicevali shodi, in se je manifestiralo za slovensko vseučilišče, le na Goriškem, ki velja kakor najzavednejša dežela na slovenskem ozemlju, se ni nikdo zganil. In česar niso storili poklicani politični faktorji, poprijela se je z vso vmeno naša akademična mladina.“ — Mi sicer ne vemo, koga smatra „Edinost“ za „poklicane politične faktorje“ na Goriškem. Ako bi bili po mnenju „Edinosti“ „poklicani politični faktorji“ tudi politično društvo „Sloga“, državni in deželni poslanec dr. Gregorčič in drugi deželni poslanci, potem je zgoraj omenjena trditev „Edinosti“ neresnična, kajti imenovani faktorji sklicali so dne 7. junija v št. Petru izvanredni občni zbor političnega društva „Sloga“ s sledečim dnevnim redom: 1. Dogodki na Hrvaškem; 2. Slovensko vseučilišče; 3. Srednje in ljudske šole na Goriškem in 4. C. kr. kmetijska družba v Gorici. Ako pa ne smatra „Edinost“ zgoraj navedenih faktorjev za „poklicane politične faktorje“, potem je seveda njena trditev mogoče resnična, ker ne vemo potem, kdo so za „Edinost“ na Goriškem „poklicani politični faktorji“. — Dalje pravi „Edinost“ v omenjenem poročilu: „Pri tem nismo imeli skoro nikake podpore od kake druge strani, izven od našega narodnega učiteljstva.“ — Tudi to se ne krije popolnoma z resnico, kajti v Gorici izhajajoči slovenski listi so ponovno priobčili vabilo na shod ter pozivali Slovence iz mesta in okolice, da se ga udeležijo v kar največjem številu. — Tudi očitanje našemu svečenstvu ni v tem slučaju popolnoma na mestu, ako se pomisli, da se je vršil shod v nedeljo ob 10. uri predpoldne, in da ima naša duhovščina ob nedeljah ravno ob tem času največ opravil v izvrševanju svojih svečeniških dolžnosti. — Toliko se nam je zdelo potrebno omeniti, in ker so naše opazke utemeljene, nadajamo se, da nam ne bode mogel noben razsoden človek kaj očitati ter nam podtikati Bog ve kake namene.

Sklep šolskega leta na deželnem zavodu gluho-nemov v Gorici. — Včeraj bil je na tem zavodu sklep šolskega leta, ob kateri priliki se je vršila tudi javna skušnja, in so bili razpostavljeni šolski izdelki. Navzočih je bilo obilo število oseb. Kakor druga leta, tako so se čudili udeleženci lepemu napredku tega zavoda. Posebno so se čudili navzoči vidnemu napredku govora, do katerega pripralja učiteljsko osebje tega zavoda s posebno potrpežljivostjo te nesrečne dečke in deklice, in ki se prikazuje od leta do leta večinoma večji. Ta javna skušnja je pokazala, da so si gojenci in gojenke tega zavoda pridobili lepega znanja v čitanju, računanju, zemljepisju v zgodovini in posebno pa v risanju in v ročnih delih. Tudi v poljedelstvu, v vrtarstvu in v čebelarstvu so se podučevali gojenci posebno pa v čebelarstvu, s katero se prav pridno in uspešno bavi g. Ant. Rudež, ki si je stekel na tem zavodu tudi v vsakem drugem oziru premnogo zaslug. — Število vseh gojencev in gojenk znašalo je v preteklem šolskem letu 77, in sicer 40 slovenske narodnosti in 37 italijanske narodnosti. Dečkov je bilo 39, deklic pa 38. Bilo je obdarovanih na slovenskem oddelku, obstoječem iz treh razredov, 10 gojencev in gojenk. Sploh je pokazala skušnja, da se nahaja zavod prav v spretnih rokah, ter da vršijo kakor g. vodja, tako tudi vse ostale učiteljske moči svojo dolžnost z občudovanja vredno požrtvovalnostjo in potrpežljivostjo. —

Dr. Pavletič ga tlišči na želodec. — Kakor se zaganja zabodeni bik z vso silo svojih pojemajočih moči v svoje nasprotnike, tako se zaletuje A. G—k v svoji umirajoči polemiki o „Kr. zadrugi“ v posamezne neljube mu osebe. V zadnji „Soči“ je prišel na vrsto dr. Pavletič. S kavsanjem in ravsanjem, z renčanjem in režanjem v svojem listu je v preteklem času A. G—k res dosegel, da se niso hoteli goriski advokati iz umilivega uzroka z njim baviti. To je bilo tudi vzrok, da so morali možje naše stranke v pravnih zadevah v izvenslovenskih ali izvengoriških krogih iskati advokatske pomoči. Zdaj smo dobili v osebi občesplošovanega rojaka dr. Pavletiča advokata, katerega rijošenje A. G—ka v „Soči“ prav nič ne ženira. Vsled tega je A. G—k — kakor pravi Nemec — popolnoma „paf“. To mu je nezasišano, kako more kdo imeti toliko korajže, da ne trepeče pred časnikarskimi strelami enega Gabrščka! Naglih korakov je torej v zadnji „Soči“ planil po svoje orožje: pretenje in žuganje. Ali to orožje mu je postalo vsled vedne rabe do cela skrbano in topo. Zastonj ves napor, dragi A. G—k. Vaše gromenje nima več resonance.

Vaše pretenje pa igra že nlogo slavnatega moža sredi njive, kateremu preserni vrabci pulijo možgane iz glave. V ožgled na znano mirnost in hladnokrvnost dr. Pavletiča Vas pa opozarjamo na znano dogodnico iz rimske zgodovine o Piru in Fabriciju, če ste kdaj o tem kaj slišali. G. doktor bi izvrstno igral Fabricija, a Vi pa Pira, ne, po Vaši onemoglosti sodeč, k večjemu Pirovega „stiefelputzerja“, če je katerega imel.

Duhovne vaje za duhovnike goriške nadškofije bodo od 24. do 28. avgusta v latinskem, in od 31. avg. do 4. septembra v nemškem jeziku.

Birmovanje in vizitacija v kanalskem dekanatu. — Dne 5. septembra dopoldne prihod v Deskle ter kan. vizitacija in birmovanje; popoldne vizitacija in birma v Plaveh; 6. septembra vizitacija in birma v Kanalu; 7. sept. v Gorenjempolju; 8. septembra v Ročinju; 9. sept. na Srednjem; 10. sept. v Marijinem Celju; 11. sept. v Zapotoku; 12. sept. v Avčah; 13. sept. v Levpi; 14. sept. v Lomu; 15. sept. dopoldne v Kalu, popoldne na Banjšicah; 16. septembra v Lokovcu.

Nesreča na vlpavski železnici. — Včeraj popoldne okolo jedne ure, ko se je blizal popoldanski vlak Gorici, približal se je, tam kjer prereže železnica mirenko cesto, železniškemu tiru voz, pred katerega je bil vprežen jeden konj, in na katerem je sedela neka Standržanka po imenu Ana Devetak s tremi nedoraslimi otroci, ravno takrak, ko se je približal vlak. Strojevodja je sicer zvižgal, a za to zvižgaje se ni prav nič brigal ne konj, in tudi ne oni, ki ga je vodil. Vsled tega se je zgodilo da je hotel konj čez železnico v istem hipu, ko je imel vlak zdržati čez mirenko cesto. Trčila sta toraj skupaj konj in vlak, ker ni bilo mogoče strojvodji vlaka tako naglo ustaviti. Prav, kakor da bi imela tu vmes kaka nevidna močv svojo roko, odtrgal je vlak konja od voza ter ga zalucil več m stran, a samega, brez voza. Ko se je namreč vlak ustavil, in so popotniki izstopili iz železniških vozov ter se podali na mesto nesreče, našli so konja, ki je ubit ležal na tleh, dočim je žena z otroci na vozu ostala popolnoma nepoškodovana.

Bohinjska železnica. — Kakih 20 hrvaških delavcev, ki so delali na črti bohinjske železnice pri Plaveh, začelo je štrajkati, ker se jih slabše plačuje nego italijanske delavce. — V predoru pod Kostanjevico delajo po dnevu in po noči. — Železniški most čez Sočo pri Solkanu, katerega dolžina bode znašala kakih 80 m, obstajal bode iz jednega samega oboka brez stebrov v vodi.

Povsodl ednakl. — Tudi Kranjska je preplavljena z „regnicoli“. Mi se čisto zgražamo na tem, kako prepotentni so ti nemili gostje. A kaj naj rečemo, da se istotako vedejo tudi na Kranjskem? Nedavno temu so v Bohinju v neki gostilni vse razbili. Sedaj pa je taka druhal napadla gostilno Trojar v Bohinjski Bistrici, kjer je razbila s kamenjem vsa okna.

„Slovenec“ piše: „Vse se mora klanjati Lahom v Bohinju! Kdor pa ne stori tega, ali kdor jim je malo na poti, mu razbijejo vse in bombardirajo hišo s kamenjem, tako da v dotični hiši ni nobeden varen življenja. — Vprašamo pa gosp. Ceconija: ali bi ne bilo lepo od njega, da bi si domislil, da se vsi živijo od avstrijskih milijonov, in da bi malo bolj krotil svoje ovčice? Zakaj so bile pa te laške „ovčice“ od začetka bolj mirne, ko so prišle v Bohinjske lačne, sedaj pa, ko so se malo najedle, mislijo, da morajo biti Bohinjci njih sužnji!“

Nadaljnega komentara ni treba, ker to je že nesramnost na višku.

Oznaniło. — C. kr. okrajno glavarstvo razglša: Izvlečki iz plačilnih nalogov za osebno dohodninski davek cenilnega okraja „Gorica-mesto“ in onega „političnega okraja Gorica (dežela)“ so razpostavljeni za vpogled skozi 14 dni računajoč od 10. avgusta t. l. ob uradnih urah pri davčnem oddelku podpisanega c. kr. okrajnega glavarstva, Via Cappuccini št. 16.

Morsko zdravilišče v Gradežu. — Dne 19. t. m. se povrnejo na svoj dom otroci iz Ljubljane in iz Gradea, ki so se kopali v tem zdravilišču. Dne 20. t. m. pa se povrnejo od tam domov otroci iz Gorice in goriške dežele. Oni z Dunaja se povrnejo pa dne 28. t. m., in takrat se zdravilišče zapre za letošnje leto.

Trtna uš v Brdih. — V št. Ferjanu so zasledili trtno uš. Dolgo so se upirala Brda temu največjemu sovražniku svojega glavnega pridelka. Naposled jih je toraj vendarle obiskal. Brici so zasajali do sedaj svoje nove trtne nasade le z domačo trto, in ko se jih je svarilo ter se

jim priporočalo, naj sadijo v nove nasade raje ameriško trto, odgovarjali so jednostavno, da trtna uš ne pride čez Sočo. Prišla je pa vendar, kakor se vidi.

Begunca vjeli so vsredozjutraj v Sovodnjah na občinskem zemljišču „Prod“ ob Soči, in sicer ravno ko je hotel Sočo preplaviti. Neka krčmarica ga je koj po obleki spoznala, da mora biti kak tak človek in je poklicala par moških, ki so ga še pravočasno prišli in potem odvedli v Sovodnje. Ko se ga je izpraševalo kaj je in od kod je pobegnil, je izjavil, da je pobegnil iz bele hiše v Ljubljani in sicer zaradi tega, ker je moral preveč delati. Bil je zelo lačen ter rekel, da ni jedel že par dni nič. Govoril je samo nemški ter se mu je sodilo kakih 30 let. Ko so mu dali nekoliko okrepčila, so ga izročili orožniku, ki je vklejenega privedel v tukajšnje zapore. Ako se ne motimo, so časopisi pred kratkim pisali, da so pobegnili iz bele hiše v Ljubljani trije arestanti in torej je mogoče, da je tudi ta eden tistih treh.

Izpred sodišča. — 16-letni Miha Cotič, iz Dornberga splezal je 13. junija t. l. v stanovanje posestnika Josipa Cotiča skozi okno in si prisvojil 20 kron. Pri kazenski obravnavi, katere se je vršila proti njemu v torek, je bil Miha Cotič obsojen na 4 mesečno ječo z jednim trdim ležiščem vsaki mesec.

Hoče pač biti zaprt. — Še ni preteklo osem dni, odkar je zapustil 25 letni Štefan Arcon, kopersko jetnišnico, v kateri je bil zaradi nekega umora štiri leta. Arcon Štefan je pristojen v Rihenberg, in odgnali so ga tudi tje, ko je prišel iz jetnišnice. Ali Arcon nima v Rihenbergu ne znancev ne sorodnikov in dopade se mu le v Trstu, kjer je bil rojen in kjer je do sedaj živel. Povrnil se je toraj v Trst še isti dan, ko so ga pripeljali v Rihenberg. Ko so ga pa v Trstu zagledali redarji, so ga prijeli in hoteli odgnati v zapor. Mesto pa, da bi jih Arcon ubogal, začel se je z redarji prepetati. Nazadnje so ga pa vendar spravili pod ključ, ko si je zopet pridobil pravico biti za nekaj mesecev brezplačno, preskrbljen s stanovanjem in s hrano.

Pobijanje kuge med prašiči. — C. kr. namestništvo za Primorje naznanja, da je za prašiče, ki bodo poklani v avgustu, v namen pobijanja kuge, določena cena, ki je veljala v Trstu v mesecu juliju 1903 in ki znaša K 160 za kg.

Avstrijska vlada hoče sloveniti Trentnsko?! — V Terresu v Val di Non, in v Peju na Trentinskem, se nahajajo pri poštnih nabiralnicah tudi slovenski napisi: „c. kr. poštna nabiralnica“. To je nekaj strašnega, in „Piccolo“ pravi, da bi bil vsak komentar odveč. In prav ima „Piccolo“.

Vojaške vaje. — Tukajšnji pešpolk št. 47., odpelje se v noči od sobote na nedeljo, in sicer ob dveh urah popoldne h kornim vojaškim vajam. Najprej se poda pešpolk v Kranj in njegovo okolico. Od tam se poda po nekaterih vajah na Koroško in s Koroškega na Štajersko, kjer se snide ves 3. kor. Dne 6. septembra se dovrše vaje, in polk se povrne zopet v Gorico. Teh vaj se udeležijo tudi tukajšnji deželnohrambovci in topničarji.

Godba 97. pešpolka v Ljubljani. — „Slovenec“ piše: Godba 97. pešpolka si je pridobila v kratkih dneh, kar se mudi v Ljubljani, iskrene simpatije našega prebivalstva. To je pokazal zopet v torek promenadni koncert v Zvezdi, kjer je bilo vse polno občinstva, kar se o promenadnih koncertih 27. pešpolka ne more trditi. Lahko rečemo, da nismo čuli že dolgo let v Ljubljani tako lepega, močnega, a vendar fino ubranega sviranja; posebno imenitno igra godba operne točke. — Zvečer ob osmih je bil v Hafnerjovi pivovarni drugi koncert, pri kojem je mnogobrojno občinstvo burno izražalo marljivi godbi in njenemu spretnemu kapelniku gospodu Telpiju svoje zadovoljstvo in priznanje. Sploh pa moramo reči, da nas je nastop 97. pešpolka v Ljubljani prav prijetno presenetil in občena je želja, da bi nam ta prijazen polk dalje časa ostal v Ljubljani, nego le za kratek čas vojaških vaj. Ko je v torek pri promenadnem koncertu zasvirala godba „Mlade vojake“ pozdravljalo je občinstvo to točko z ploskanjem in burnimi „živio“ klici.

Naraščanje tržaškega prebivalstva. — Zadnje ljudsko štetje z dne 31. decembra 1900 je izkazalo v Trstu 178.127 prebivalcev. Po magistratni statistiki je od takrat prebivalstvo nenavadno naraslo, tako da se je naštel v prvi polovici 1903 že 185.041 oseb, torej se je prebivalstvo v dveh letih pomnožilo za 6914 oseb. V prvi polovici letos je umrlo 2558 oseb, rodilo pa se jih je 3065 oseb. Zakonov se je sklenilo 824.

Razpis natečaja za poljedelske stipendije. — C. kr. ministerstvo polje-

delstva je dovolilo odlokom 25. julija 1903 št. 19935 za šolsko leto 1903—1904 dva štipendija po 300 K na leto za mladeniče slovenske ali hrvaške narodnosti iz Istre, odnosno iz tržaške okolice, kateri hočejo obiskovati prvi tečaj deželne kmetijske šole na Grmu pri Novemestu (na Kranjskem).

Prosilci za ta štipendija vložijo naj svoje prošnje na c. kr. namestništvo v Trst do 1. oktobra 1903.

Premeteni nasprotniki. — Užigalice družbe sv. Cirila in Metoda so nekaterim nemškimi špekulantom na poti. Zato so spravili v promet užigalice „Slavia“. Škatljica je v slovenskih barvah, ime je slovansko — in tako vlečejo Nemci dobiček iz slovenske narodne zavednosti. Prav tako delajo Madjari. Hrvatje imajo užigalice svoje družbe sv. Cirila in Metoda za Istro. Madjari pa so spravili v promet užigalice „Piros Salon gyufa“ — Stein es Rosenstrauß — Budapest, a so čez madjarski napis prilepili listek, na katerem je tiskana znana hrvaška pesem: „Ja sam Hrvat dušom telom...“ In tako razpečavajo ta izdelek kot hrvaške narodne užigalice in delajo škodo Ciril-Metodovi družbi. Torej — pozor!

Zopet izgubljen parnik. — V sredo je dospela brzozjavna vest, da se je Lloydov parnik „Poseidon“ potopil. Potniki in parnikovo moštvo so se mogli rešiti.

Število odvetnikov v tostranski državni polovici je znašalo v začetku leta 1902, 4414. — V okrožju goriške odvetniške zbornice jih je bilo 27. Najstariji odvetnik se nahaja v Gorici, in ta je g. dr. Bizzaro, ki je odvetnik že od l. 1841.

Demonstracije proti madjarskim domobranskim kadetom v Dubrovniku. — Pri večernem promenadnem koncertu v soboto dne 8. t. m. v Dubrovniku je na šetališču mnogobrojna množica burno demonstrirala proti madjarskim domobranskim kadetom, ki so prišli h koncertu. Množica je zvižgala in neprestano klicala „Abzug!“ Kadeti so bili prisiljeni, iskati zavetja v restavraciji, od koder jih je vojaška patrolja spremila v vojašnico. Na potu v kasarno pa so se demonstracije s podvojeno silo ponovile.

Posledice nesrečnih vojaških vaj pri Bileku. — Armadni list poroča, da je bil vpokojen feldmaršallajtenant Jablantz. Odstavljeni so pa poveljniki VI. brigade, Dragoni, polkovnik dvanaestega pešpolka, Török ter polkovnik istega polka, Grünzweig. Pohvaljen pa je bil poročnik 12. pešpolka, Ehmayer, ki je pri znani nesrečni vaji, pri kateri je za solničarico umrlo 15 vojakov, pametno in previdno vodil svoj oddelek.

Toča je strašno pobila v okolici Dunajskega Novega mesta. Padlo je je toliko, da je bil za nekaj časa promet na cestah vstavljen. Strela je pobila mnogo živine. —

Obsojen radi vohunstva je bil v sredo od razsodnega senata na Dunaju bivši finančni uradnik, dr. Osolinski na jedno leto težke ječe.

Laški kralj v Vidmu. — Govori se, da obišče italijanski kralj dne 27. t. m. videmsko razstavo ter da ostane tam tudi dne 28. t. m.

Strašna nesreča na železnici. — Na podzemski železnici pri Menilmontantnu, blizu Pariza, se je dogodila v torek strašna nesreča. Železniški vozovi so se namreč uneli, in ogenj in dim zadušila sta 90 oseb.

Prva podoba papeža, Pija X. — Prvo podobo novega papeža v velikosti (63:80 cm) je izdelala tvrdka G. Freytag & Bernat, na Dunaju VII/I. Podoba je v resnici lepa in stane 240 K ter se jo priporoča.

Nove razglednice. — G. Jernej Bahovec, trgovec s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, Ljubljana, Resljeva cesta št. 2, oskrbel si je prav lepe razglednice s podobo sv. očeta, Pija X, ter jih ima v zalogi.

Listnica uredništva: G. dopisniku z Otlice: Prihodnjič!

Zahvala.

Podpisano županstvo izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so prišli domačemu prebivalstvu na pomoč o priliki strahovitega požara. Posebno pa se še zahvaljuje vrlému vojaštvu bovške posadke ter nevstrašenim gasilcem sè Srpenice in Kobarida, ki so si zaslužili s svojim nevtrudnim in požrtvovalnim delovanjem in naporom vso čast in priznanje. — Bovčani nikdar ne pozabimo Vaše pomoči, ki ste nam jo izkazali ob uri sile in nesreče!

Županstvo v Bovcu,
12. avgusta 1903.

Šulin, župan.

sko podjetje z ustanovitvijo tovarne za izdelovanje kruha. Kaj namerujejo s to tovarno? Pred vsem seveda polniti svoj že itak polni židovski žep. Tega seveda ne priznavajo, temveč trdijo, da želijo meščanstvo obvarovati pred draginjo kruha. Če so pa zares prevzeti te človekoljubne skrbi, dobro, zakaj ne pomagajo tam, kjer je najbolj treba. Mi menimo, da meščanstvo mnogo bolj tlači draginja mesa, nego draginja kruha. Zakaj ne ustanove velike mesnice, znižajo strašno visoko ceno mesu ter prisilijo s tem druge mesnice, da jim sledijo. Zakaj? No zato, ker so goriški mesarji skoro izključno Lahi. Židov ne tare skrb za meščanstvo, ampak do tega jim je, da se okoristijo in da zavirajo Slovence v narodnem napredku. Zato se jim moramo vsi Slovenci upreti. Vsi do zadnjega na krov!

Slednjič moramo reči, da smo preteklo soboto kar ostrmeli, ko smo zagledali v nekem tukajšnjem slovenskem listu inserat židovske protislovenske pokarne. Mi vidimo za zdaj v tem le neko nehotno, neprevidno prezrtje narodne dolžnosti dotičnega upravnništva. Ako se pa objava tega inserata ponovi, potem moramo že naprej reči, da bi bil to zgolj umazan pohlep po svetlih kronicah.

Slovenski obrtnik.

Kriza na Ogrskem.

„Pa pojdemo vsi v opozicijo kajti danes zapoveduje ona“, tako je baje vskliknil vpliven član večine ogrskega parlamenta, ko je v soboto zvečer v narodnem kazinu Khuen Hedervary naznanil, da je dalo celo ministerstvo svojo ostavko, katero je cesar tudi vsprejel. Ta vsklik označuje ves političen položaj, v katerem se nahaja zdaj Ogrska. Na Ogrskem postala je zdaj opozicija gospodar položaja. Ako bi vladale v naši monarhiji normalne razmere, potem bi moralo preiti zdaj vodstvo ogrske državne polovice na opozicijo. Ali nahajamo se v državi, v kateri zmaga jedne stranke ne pomeni le jednostavno zmago te stranke, marveč slediti bi morala zmagi te stranke preosnova cele države. In tako je zdaj na Ogrskem. Madjarska opozicija ima v resnici vso Ogrsko za seboj, navzlic temu pa se ji ne sme izročiti vodstva Ogrske, ako se hoče ohraniti sedanjo državno obliko, kajti kdor bi hotel pridobiti zase ogrsko opozicijo, žrtvovati bi moral celokupnost države, žrtvovati bi moral tudi celokupnost armade. Ali cena, za katero bi se dala pridobiti naklonjenost ogrske opozicije, je previsoka. Vseled tega pa sedanja kriza na Ogrskem ni le notranja ogrska kriza, marveč ona je prava pravcata državna kriza. Pri rešitvi te krize nisti toraj prizadeti le Ogrska in pa krona, ampak prizadeta je cela monarhija. Sedaj se ne gre za to, kdo postane na Ogrskem ministerski predsednik, marveč gre se zato, koliko odtrganih kosov od celokupne monarhije in celokupne armade prinese oni s seboj, ki postane ministerski predsednik. Dočim je v drugih državah princip koncentracije istim v hasek, ne znači v naši državi princip združevanja narodov nič drugega, ako ne nasilje in zatiranje. Tako je sedaj tudi na Ogrskem, ker so zmage ogrske opozicije provzročile državno krizo. Rešitev te krize je pa jako težavna, ona postane prav lahko tudi jako usodopolna. Gre se namreč za dualizem.

vendar ni storil nič slabega, niti proti kralju, niti proti Bismarku; da ne bo imel kam glave položiti, če ga izženó — ali bilo je vse bob v steno. Gosp. landrat je odgovarjal na vse prošnje le: Kann nicht (ne morem) — in pri tem je ostalo.

V tem je hodil stari kot pomešan, tako čudno se mu je zdelo vse to. Kaj pa je storil takega — ubožec, da ga hočejo izgnati; saj vendar ni ubil nikogar, niti ga poškodoval na imetju; v krčmo ni hodil, orožniku se ni ustavljal, in vendar ga hočejo izpodriniti iz tega raja, ki mu ga je Bog jedva zdaj odprl. Včasih se je smejal z nekim divjim nečloveškim smehom in grozil: „Naj le pridejo! Čemo videti! In če ne pojdem, kaj pa potem? Uprem se z rokami in nogami, pa naj me ubijejo, ali grem pa ne.“

Ali ko je prišel po treh dnevih orožnik in srdito pogledal ter vprašal, čemu še stari ni zapustil „nemške zem-

S sedanjo krizo niso prizadeli samo le Madjari, tu ne pridejo v poštev samo gospodarske zadeve in koncesije, tu ne pridejo tudi v poštev oni milijoni, katere morajo ostali narodi plačevati Madjarom samo zaradi celokupnosti države. Zdaj so prišle na vrsto take zahteve Madjarov, katere bodo imele za posledico, ako se jim ugodijo, prevstroj naše države, da, s privoljenjem v take zahteve, privoli se tudi ob enem v razpad dualizma. Potemtakem je očitno, da so pri sedanji krizi prizadeti vsi činitelji monarhije in tudi vsi narodi. Nemške stranke pozdravljajo personalno unijo in vidijo v nji srečo monarhije. Mi Slovani pa smo prepričani, da bi taka rešitev ojačila brutalno hegemonijo Nemcev in Madjarov. Seveda bi bilo zdaj še prezgodaj govoriti o takih državno-pravnih spremembah, kajti take spremembe bile bi zdaj osodopolne. Gotovo pa je, da bo rešitev sedanje krize mnogo uplivala na nadaljni razvoj naše države in na morebitne druge krize, ki se izcinejo iz nje.

Gledé rešitve ogrske krize ni še nič znanega in se je nekoliko zakasnelo. Mislilo se je, da pride že v četrtek cesar v Budimpešto, a to se ni zgodilo in se zgodi še-le v ponedeljek, kokor poročajo nekateri listi.

Danes je vsprejel cesar v avdijenci grofa Khuen Hedervarya. Mnogo se govori o tem, kdo da postane novi ministerski predsednik, posebno stopa na površje ime bivšega ministerskega predsednika, Aleksandra Weckerla.

Politični pregled.

Dogodki na Hrvaškem.

Na Hrvaškem vlada zdaj popolen mir. Nagli sod je skoraj povsod že odpravljen. Imajo ga še v treh okrajih, ali tudi tam se odpravi prihodnji teden. Hrvatje so jako zadovoljni s tem, da je moral odstopiti grof Khuen Hedervary. Kot ogrski ministerski predsednik namreč bi bil imel on še vedno glavno besedo na Hrvaškem, kajti sedanji ban hrvatski, grof Pejačević udajal bi se vedno njegovim željam in zahtevam. Tako pa je zdaj grof Pejačević oproščen teh spon.

V tork in sredo se je vršila kazenska razprava proti glavnemu uredniku „Obzora“, Pasariću, in proti pisatelju Stefanu Radiću, ki sta sedela zaradi hrvatskih izgovorov že tri mesece v preiskovalnem zaporu. Razsodba se razglasi še-le danes.

Vzdržuje se navzlic vsem oporekanjem od oficijozne strani vest, da misli ban, grof Pejačević podati svojo ostavko.

Kaj zahtevajo Madjari, da se takoj zgodi.

Madjari zahtevajo: takojšnjo premešitev vseh ogrskih častnikov k ogrskim polkom, v vojaških odgojevališčih na Ogrskem se mora vršiti ves pouk v madjarsčini, na zastavah in drugih vojnih znakih sme biti le ogrski grb in ogrske narodne barve.

Germanizacija na Poznanjskem.

Listi poročajo, da je bromberski guverner, dr. Kruse, poslal vsem deželnim svetnikom tajno okrožnico, v kateri jih pozivlje, da naroče vsem šolskim nadzornikom, delati pri učiteljih, ki imajo poljska imena na to, da spremene svoja poljska imena v nemška.

Ministerska kriza na Srbskem.

Vseled velikih nasprotstev, ki so nastala med vojnim ministrom Atanas-kovićem in drugimi ministri, ker ni hotel Atanas-ković odsloviti raznih visokih urad-

lje“, tedaj ga je minila uporna volja. Začel je govoriti zmešano in preklinjati tako grozno, da je Dobrica zaplakala in sebi in otrokom nšesa zatikala. Potem pa je šel in se ni več vrnil.

K obedu ni prišel, niti k večerji. In ko so ga jeli iskati, dobili so ga na podstrešju, visečega na tramu, sè strašno štrlečimi očmi. V teh očeh je bilo nekaj tako strašnega in groznega — kot nekako proklestvo in klic za maščevanje z nebá; in celó srepi orožnik, ki je bil prišel uprav tedaj iznova vprašat po starem, je odskočil strahú, dasi je videl že več obešencev v življenju. Sneli so starega, pa ga skušali oživiti ali zastonj. Naposled so ga na tihem pokopali.

Kaj je trpela Dobrica pri tem, ne morem popisati, ko bi tudi hotel. Kdo more namreč opisati, kako se trga duša v človeku. To je znano le večnemu Bogu; On daje dušo, in samo On jo vidi z „božjimi očmi“. (Dalje pride.)

nikov, ki so bili zaupniki pokojnega kralja, je podalo v sredo celo srbsko ministerstvo svojo ostavko. Nalogo, sestaviti novo ministerstvo, dobi baje dosedanjí ministerski predsednik, Avakumović, ali pa Gruić, sedanji srbski zastopnik v Carigradu.

Dogodki na Srbskem.

Srbski prestolonaslednik Jurij, odgovoril je o svojem prihodu v Srbijo na pozdrav ministerskega predsednika takole:

„Gospod predsednik, zahvaljujem se vam od srca na pozdravu. Že v letih svojega detinstva, ko sem začel govoriti v predragem srbskem jeziku, pripovedoval mi je oče, da je daleč od nas neka zemlja, katere mi je domovina, katero moram ljubiti.

V moji duši živel je vedno spomin na Srbijo, mislil sem na njene lepote, na nje gore in dobrave. Stremil sem vedno za tem, da bi videl domovino. Danes izpolnila se mi je moja najbolj vroča želja; prišel sem v domovino. Jaz prinašam domovini in srbskemu narodu čisto, mladostno dušo in vroče srce, ki ljubi domovino. Od srbskega naroda pričakujem, da me vsprejme kakor sina majke Srbije, kakor prvega in najvsestejšega podanika Njegovega Velikanstva kralja, kakor praunuka Karadjordjevega. Navdihnjen srbskim duhom in napojen srbskim mlekom, vsklikam radostno: Naj živi moj oče, kralj Peter; naj živi srbski narod!“

Bolgarski knez.

Bolgarski knez Ferdinand se še vedno ni povrnil v Bolgarijo, čeravno je to jako čudno in nenaravno, da se pri razmerah, ki vladajo zdaj na Balkanu, in vsled katerih je najbolj prizadeta Bolgarija, nahaja vladar te zemlje v tužini. Bolgarski list „Večernja Pošta“, izražujoč svojo nevoljo nad takim postopanjem, pravi, da se zna prav lahko zgoditi, da kneza Ferdinanda v Bolgariji sploh ne bodo več potrebovali.

Nesporazumljenje med črnogorskim knezom in njegovim sinom Mirkom.

Te dni se je mudil črnogorski knez na Dunaju in je bil namenjen, da ostane dlje časa v Inozemstvu. Ali, kakor poročajo listi, povrne se črnogorski knez že te dni zopet v Črnogoro, ker je nastalo tam baje zaradi uvedanja tobačnega monopola in drugih davščin neko sumljivo gibanje. Tako gibanje odobruje pa baje drugorojeni sin kneza, Mirko. Vseled tega je nastalo med njim in svojim očetom neko nesporazumljenje, kar dokazuje tudi dejstvo, da je imenoval knez za časa svoje odsotnosti in odsotnosti svojega prvorojenega sina, Danila, vojvodo Božidera Petrovića za svojega namestnika ter mu poveril začasno vodstvo javnih zadev v Črnigori, mesto da bi poveril te posle kneževiču Mirku.

Macedonski dogodki.

Ustaja se vedno bolj širi. Število ustašev je naraslo baje že na 30.000 mož. Iz Beligrada poročajo: Vedno bolj vznemirjajoča so sporočila, ki prihajajo iz Macedonije. Ustaja se je razširila tudi na prilepški okraj. V nekaterih vaseh so se pridružili ustašem tudi Srbi. Ustaši hodijo od vasi do vasi in silijo prebivalce, da se jim pridružijo. Kdor se temu brani, ga ubijejo. Turško vojaštvo si ne more nič pomagati, ker so ustaši zasedli najboljše pozicije. V prilepškem okraju se je pridružilo ustašem 40 vasi. Ustaši se poslužujejo tudi dinamita.

Iz Saluna se poroča, da je dospelo tja 130 ranjenih turških vojakov.

V ponedeljek prišli so izrazit sožalje na umoru ruskega konzula k ruskemu poslaniku, Sinovjevu, državni podtajnik, Naum paša, generalni tajnik v ministerstvu za vnanje stvari, Nuri bej in pozneje sultanov sin, princ Ahmed, ki je ruskemu poslaniku izročil tudi sultanovo nakaznico za 200.000 frankov, namenjeno vdovi po pokojnem konzulu v Bitolju (Monastir), Rostkovskemu. — Morilec bo obsojen na smrt.

Ruska vojna ladija, ki je v Carigradu na razpolago ruskemu poslaniku, odplula je pred Solun, da popelje od tamkaj truplo umorjenega konzula Rostkovskega na Rusko.

Ruski listi trdijo, da je umor ruskega konzula v Bitolju posledica turškega fanatizma, in da je vsa Turčija odgovorna za ta zločin. Listi zahtevajo, naj Rusija sama poskrbi za osebno varnost ruskih konzulov na turškem ozemlju.

Umor ruskega Konzula v Monastiru.

O umoru ruskega konzula v Monastiru poročajo še naslednje: Ruski konzul se je s svojimi otroci, učiteljem in voznikom vračal iz bližnjega samostana Bukovo, kjer po letu navadno biva. Ko so došli do orožniške postaje, ga stražnik Palim ni dostojno pozdravil. Konzul je stopil z voza in ga vprašal po imenu. Po kratkem besedičenju je Palim ustrelil

konzula v prsa, nato mu je še z drugim strelom razbil glavo. Po strelu opozorjeni orožniki so nato še streljali na učitelja in voznika, a sta z otroci pravočasno pobegnila Morilec Palima so nato prijeli, ostali orožniki so še prosti. Turki sedaj trdijo, da je konzul rabil samokres. V resnici ni bil oborožen nobeden izmed članov. Turška vlada je sedaj odstavila valija v Monastiru, Aliriza-pašo, in generalnega nadzornika rumelijskega vilajeta Hussein-Hilmi-pašo imenovala začasno na njegovo mesto. — Ruski časopisje zahleva najstrožje kaznovanje morilca in vseh dejanja soodgovornih oseb. „Novoje Vremja“ pravi, da treba poleg splošnih korakov zahtevati od Turčije tudi specijelnih odredb glede ruskih konzulov. Na dnevni red mora priti takoj vprašanje glede podreditve turškega orožništva pod poveljstvo inozemskih častnikov. — Začasno je prevzel vodstvo tega konzulata konzul v Skoplju, Mandelstamm, ki je ravno v teh dneh potoval z avstrijskim konzulom Para. — Zaduja poročila pa pravijo, da je Mandelstamm izginil, in da se je bati, da bi tudi njega bili, ubili Turki.

Domače in razne novice.

Novi goriški ravnatelj. — Nj. Vel. cesar je imenoval z najvišjim sklepom od dne 2. avgusta t. l. prof. na državni gimnaziji v Gorici, g. Friderika Simzig-a, ravnateljem goriške gimnazije.

Župulja Slap pri Vipavi je podeljena dosedanjemu tamošnjemu kuratu č. g. Valentinu Marčiču.

Župnikom na Opčini pri Trstu je imenovan č. g. Ivan Slavec, dosedajni župnik na Repentabru.

Za „Šolski Dom“ prejel predsedništvo: Gregorič v Prvačini K 20. Hvala!

Strašen požar v Bovecu. — Iz Boveca nam pišejo: Prosim izvolite popraviti Vaše poročilo o požaru v Bovecu v toliko, da ogenj ni zahteval nobenih človeških žrtev; mislilo se je res, da je ostal otrok v ognju, a to, hvala Bogu, ni bilo resnično.

Dalje Vam sporočamo:

V tork, dne 11. t. m. obiskal je Bovec gospod c. kr. namestnik po naročilu samega presvitlega cesarja. Ogledal si je žalostno pogorišče in izrekel svoje obžalovanje na strahoviti nesreči, ki je zadela ubogi Bovec. — Povedal je, da bo natančno poročal presvitlemu cesarju o velikanski škodi, ki se ceni nad 1 milijon kron. Dalje je povdarjal, naj se mu nemudoma naznani, ako bi hotele zavarovalnice prikrajševati siromašne pogorelece pri izplačevanju zavarovalnih svot. Obljubil je takoj svojo pomoč proti morebitnemu odiranju pogorelcev od strani zavarovalnih agentov.

Danes, dne 12. t. m. dospela je brzojavka od c. kr. namestništva, da je daroval presvitli cesar pogorelcem svoto 10.000 kron. Občina je takoj odposlala brzojavni zahvali v Trst in na Dunaj za ta velikodušni dar. Naj bi našel dobron in blagi vladar mnogo posnemovalcev, ki bi se usmili bednih siromakov. Ljudje nimajo kaj jesti, niti česa obleči; hvalno sprejema vsak dar bodisi v denarju, živilu ali obleki. Rojaki! Bovečani smo imeli vedno odprto srce in srce, ko je bil naš sobrat v stiski in nadlogi. Usmilite se tudi vi sedaj naših siromakov! Slavna županstva, slavni duhovski in šolski uradi, društva in zasebniki-človekoljubi, priskočite na pomoč vašim sobratom rojakom v tej grozni nesreči! Blagohotni darovi naj se izvolé pošiljati na županstvo v Bovec.

Pomoč bovskim pogorelcem. — Poleg velikodušnega daru presvitlega cesarja, došli so za pogorelece še sledeči darovi: Svak g. Franca Velušića poslal iz Gradca 200 K; g. dr. Tuma 100 K; g. Vinko Majdič, trgovec v Kranju je poslal 10 vreč bele moke; c. kr. namestnik za prvo silo drž. podpore 1800 K.

„Bovška Čitalnica“ naznanja: Z ozirom na strahovito nesrečo, ki je zadela Bovec, mora „Narodna Čitalnica“ odpovedati nameravano slavnost za 25-letnico. — Čitalnici je zgorela svilena društvena zastava, dragocena knjižnica in vsa oprava. Obračamo se tem potom do slavnih društev, lastništtev knjig in leposlovnih listov ter do zasebnikov-rodoljubov s prošnjo, naj nam blagovolé podariti knjig, da se pomore čitalnici do nove knjižnice. — Hvaležnost vseh članov naj bode v plačilo blagim dobronikom, ki se usmiliijo društva, katero je tako nesrečno ob svoji 25-letnici!

Javni shod akademičnega ferljalnega društva „Adrija“ v Gorici in

Wilhelmov oblič. — Ta izključno v lekarni Frana Wilhelma, c. in kr. dvornega založnika v Neunkirchen, Sp. Avstrija, izdelani oblič, porublje se čisto v vseh slučajih kjerkoli je treba rabiti oblič. Posebno koristno deluje pri starih in ne vnetih bolečinah, kakor pri kurjih očesih, turih itd., katere se ima poprej očistiti ter potem dotična mesta pokriti z obličem namazanem na koščku platna ali usnja. Ena skatljica 80 vin., ducat skatljic K 7.—; 5 ducatov skatljic K 30.—

V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavitku grb trga Neunkircheu (sedem cerkva). Dobiva se v vseh lekarnah. Kjer se ne dobiva, pošlje izdelovalca.

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“

Sadjarsko in vinarsko društvo
za Brda v Gorici

Prodaja naravne in prstne
briske pridelke po zmernih
cenah.

Zaloga pristnih vin:
burgundeca, rizlinga, modre
frankinje in drugih.

DESERTNA VINA.

Sedež društva je:
Gorica, ulica Barzelilni št. 20.

Leop. Reja,
gostilničar „Pri Golobu“
na voglu ulice Morelli

Priporoča pristna briska be-
la in črna vina. — Izborna
kuhinja postreže o vsakem
času z okusnimi mrlimi in
gorkimi jedili.

Zastopstvo za prodajo pra-
vega ljubljanskega kislega
zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

Za mnogobrojen obisk se pri-
poroča slav. občinstvu v mesiu
in na deželi.

Anton Kuštrin

Gospodski ulici h. št. 25,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu
občinstvu v mestu in na deželi svojo
trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo:
Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Porto-
rico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu
istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju
Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3
4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in
druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1
funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič &
Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe
sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga
mлина v Kranju in z Jochmann-ovega v
Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih
ujmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Jakob Miklus,

trgovca z lesom in opeko, zaloga
vsakovrstnega trdega in mehkega
koroškega in kranjskega lesa ter
pohištva, rakev (trug), vinskih po-
sod, stiskalnice za vino in sadje
vsake velikosti

v Pevmi,

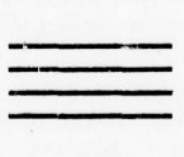
za Soškm mostom, p. Gorica,
priporoča p. n. občinstvu svojo
bogato zalogo, ter na novo otvor-
jeno

podružnico

na voglu prišedši od Soškega
mosta proti Gorici v hiši g. Fo-
garja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa
v sodarsko in kolarsko stroko
spadajoča dela, in postrežba z
lesom po najnižji ceni. —

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

Gorica, Ozka ulica št. 1.

izvršuje vsa naročila, spadajoča v klepar-
sko stroko z največjo natančnostjo. Izvr-
šuje vpeljavo in popravo strelководов itd.

„Centralna =
posojilnica“

v Gorici,

uraduje od 1 avg. naprej
od 8. zj. do 1. pop.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Očarana

sem jako od lepote in
dobrote Tvoje obleke.
Kje vendar Ti kupuješ
tako krasno blago? Povej mi vendar!

v „Krojaški zadrugi“

Gospodska ulica št. 7.

katera tvrdka ima največjo zalogo te vrste v Gorici.

Kako je li to mogoče, saj sem vendar čitala
v nekem listu, da nima „Krojaška zadruga“
nikakega blaga več.

Pojdi, pojdi in ne veruj vsake reči; prepričaj
se sama in iznenadena bodeš, ko zagledaš isto
založeno tako velikansko zblagom, da bodeš kar
strmela. Tu ti leži na razpolago izvanredna mno-
žina raznega blaga za vsaki spol, in za vsaki letni
čas, kakor krasne Zephyrje, baliste, perkal, svile,
Oxford, Pique, vsakovrstnega volnenega blaga, moško
sukno po vsakej ceni in izberi.

Tam dobiš bogato izber vsakovrstnega blaga, za neveste
jako veliko zalogo perila, kakor platna, Chiffon, prtenine,
blučevine, volnene odeje, koptre, žepne rute itd. Tam dobiš
tudi se blago prejšnjih sezon pod lastno ceno. Videla sem
tam tudi krasne vzorce že naročenega blaga za jesenski čas.

Na zahtevo se pošilja vzorci brezplačno. Cene so tako
nizke, da se je čuditi, seveda tudi stalne. Torej pridi in
poskusi, in gotovo boš zadovoljna!

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov
kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in
nešteto nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetinč,
kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti
in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno
za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane
sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih
drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezanja (ricami) najfinejša
za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno,

pri kojeh je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

Ivan Schindler, Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane
stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in
grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za
seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, lu-
ščilnice za koruzo, slamoreznice, stroj za rezanje
repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, se-
salke za vodnjake in gnojnice, vodovode, žel. cevi itd.

Od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih
cenah! Ravno tako vse priprave za kletarstvo:
medene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konop-
ljene cevi, gumijeve ploče, stroj za ločenje piva,
skrinje za led, stroje za sladoled, priprave za izde-
lovanje sodovke in penečih vin, mline za dišavo,
kavo itd.; stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za
živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namiz-
ne tehtnice, decimalne tehtnice; železno pohištvo,
železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja
in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kle-
parje, sedlarje, pleskarje itd.

Vse z večletnim jamstvom!

Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke!

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno.

Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Piše naj se naravnost:

Ivan Schindler,

Dunaj III., Erdbergstrasse št. 12.

Na Travniku š. 5.

Le par dnij bode trajala dne
10. t. m. pričeta

prostovoljna dražba

manufaktorne stroke kakor: sukna za moške,
bombaševina za ženske, zefir, satin, foršajn,
flaneta, sukne za mobilje, bele in barvane
zavese, namizni prti, razne svile in tkanine.

Krojačem se nudi lepa prilika.

Na Travniku 5.

tik krojačnice M. Poveraj-a.